
Horváth Bazil Balázs

SZIVARNOVELLA

Belenézett sárgásan foncsorozott kis tükrébe, amolyan kézitükör volt ez, sárgaréz kerettel szegélyezett, nyeles darab, a nyele végén egy lyukkal, amin karcsú damilszál futott keresztül. Általában felakasztva függött a fehér csempékkel burkolt falon, mely a kicsiny fürdőhelyiséget vette körül. A csempék közül egy-egy darab hiányzott, és az illesztések vonala mentén fekete penész határolta el egymástól a fennmaradtakat. A tükrök kicsit hosszúkássá torzította barnára sült, mélyen barázdált arcát, nagy, horgas orrát és finom hajszálerekkel átszőtt papírvékony fülét, melyen szinte át lehetett látni. Ősz, néhol aranysárgába forduló haja rövidre volt nyírva, bágyadt szeme megnyúlt, ettől kissé vizenyősnek hatott a tekintete.

Kilépett az öreg viskó tornácára, a tó zöldes felszínén már készen állt az aranyhíd, hunyorognia kellett, ahogy ráemelte tekintetét. Kellemes meleg fogadta a forró nyári nap után, ami szinte kiszáritotta a tavat, s az végre kiizzadhatta az elnyelt hőséget, langyos, páradús levegőt árasztva magából.

Az asztalon már ki volt készítve a szivar és az öngyújtó. Leült a fonott karosszékekbe, kezébe vette a szivargyújtót, felpöckölte a fedelét, majd újra lecsukta. Kedves volt szívének hallani a fémes kattanást, amint a rézveretes tető az ezüstös fényezésű öngyújtótesthez csapódott. Már imitt-amott megkopott fénye a fémruhának, de rézsárgán ki-domborodó monogramja még mindig élénken csillogott. Amellett erős volt a fedelet tartó rugó, ezért volt olyan dinamikus kattanása, ha kinyitotta vagy éppen becsukta. Lenyomta az izzítógombot, hagyta, hadd égjen, mutatóujját könnyedén végighúzta az oldalán, érezte a meleget, mely szinte simogatta ujjbegyét, elmosolyodott, kellemesen bizsergető érzés futott át a testén.

Rápillantott a Bolívarra. A szivargyűrű aranysárga, ovális pecsétjén Simón Bolívar arcképe, és alatta az írás: Habana. Avatatlan személyek még azt gondolhatnák, hogy Bolíviából származó szivarral van dolguk, míg a tapasztalt szivarbarát tudja, hogy a szabadságharcos venezuelai származása ellenére ez a szivar hamisítatlan kubai szivar. Simón Bolívar Latin-Amerika történelmének legnagyobb alakja, aki a földrész szinte valamennyi országa függetlenségéért vívott harcában élen járt, éppen megfelelő személyiség, hogy egy ilyen szivar védőszentje legyen. Erős jelleme, nyílt tekintete, szikár termete, határtalan életszeretete, egyszóval egész lénye félreérthetetlenül enged következtetni a szivar karakterére. Az a tény, hogy egy szivar kubai, hozzáértők számára garantálja kiváló minőségét, és bár ez a fajta a kubaiak közül az olcsóbbak közé sorolható, így is borsos ára miatt különleges eseményekre tartogatta készletének hátralevő darabjait. Ilyen kivételes alkalom volt a mai nap is, mikor elővette az utolsó Bolivart a dobozból. Elérkezettnek gondolta az időt ahhoz, hogy ezt is elfüstölje. Egy jó barátja hozott neki egy egész dobozzal ajándékba még régen, külföldről. A tetszetős, cédrusfából készült dobozt számtalan címke és sorminta díszítette. A címkék különböző színekben és alakban pompáztak, jeles személyiségek portréját, keresztikardos címereket és más drámai képeket ábrázoltak. A legfőbb ékessége mégis a derekán végighúzódnó vörösréz zsanér volt két zongorapánttal, melyek rímelve az öngyújtó monogramjára jókedvűen viszonzották a rájuk szóródó nap sugarait kecses villanásukkal.

A szivar külső borítólevelének sötét, kávébarna színe markáns ízeről árulkodott. Kevesen tudják, hogy a szivar külső levele nemcsak az esztétikai hatás kedvéért fontos, hanem jelentős mértékben felelős az ízérzetért is. A Bolivar valóban erős ízű volt, kezdőknek nem ajánlott, súlyos, néha fülledt zamatát csak a beavatottak, az igazi ínyencek tudták értékelni. Mint említettük, erős jellemű embert kívánt ez a szivar. Ő ilyen ember volt, férfias, előrehaladott kora inkább csak markánsabbá tette megjelenését, mely jól tükrözte egyenes jellemét. Illett hozzá ez a szivar. Dús füstje, megfelelő huza-ta és égési sebessége épp azt a ritmust adta meg neki, amit kívánt. A szép, kézzel készített szivar nem volt teljesen egyenletes vonalú, itt-ott kisebb szabálytalanságok, lankák és domborulatok tették humánussá a jó keményre összepréselt dohányleveleket. Hagyományos méretű koronaszivar volt, feje csúcsívben végződött, tehát könnyű volt levágni a sapkáját, a külső borítólevél feszesen húzódott végig a szivartesten, figyelmesen nézve észrevehető volt a könnyű erezete, mely barna bőrét behálózta. Végighúzta az orra alatt, erős, gusztusos illata volt, szinte felkínálta magát. Megforgatta kezében, méregette, megint megszagolta, majd bólintott: barátjává fogadta ezt a példányt is, mint már ez előtt oly sok társát. A Bolivar és közötté már jó régi szoros barátság szövődött, nyíltan tekintettek hát egymásra.

A szivar cirka egy óráig fog eltartani, ezt jól tudta előre, hiszen rutinos szivarszívónak számított. Abban az esetben nyúlik egy óra hossznyira a bagó élettartama, ha megfelelően szívja: lesz, amikor erősebben kell szívni, lesz, amikor gyengédebben, lesz, amikor gyakrabban kell pőfékelni, lesz, amikor ritkábban. A fő szabály ebben a nagyszerű játékban az, hogy mindig az adott időnek és körülményeknek megfelelően kell bánni vele. Ha jól szívja a szivart, érzéssel, úgy és amikor azt a szivar megkívánja, kedve telik majd benne, és harmóniára lel. A harmónia állapota a csúcspont, bár a csúcspont szó már önmagában is relatív, és egyesek szerint az emberi természet a relativitást tudja igazán értékelni, a szivarszívás művészete abban áll, hogy ezt a csúcspontot minél tovább igyekezzen kitartani, hogy már ne is csúcspontról beszéljünk, hanem állapotról, a tökéletes harmónia állapotáról, amely nem más, mint az ilyen zavartalan pillanatok állandósága, meghazudtolva az emberi természet gyarló voltát. Jól tudta, a harmóniát szinte lehetetlen huzamosabb ideig fönntartani, de minél többet sikerül a rendelkezésre álló egy órából a tökéletes élvezetnek szentelni, annál értékesebb volt az egész óra. Ez az időtartam teljes koncentrációt és feltétlen odaadást igényel a szivar iránt, intenzíven meg kell élnie minden egyes pillanatát, fel kell hörpinteni a kellemes ízeket és oldott lélekkel magába zárni a keserűeket.

Rágyújtott. Először csak forgatta a szivarlábát az öngyújtó lángjában, megvárta, míg egyenletesen megperzselődnek a dohánylevelek a gyűrű peremén, majd ajkához emelte a szivarfejet, és a bagó égni kezdett. Még nem sejtette, mit hoz majd számára az előtte álló óra, de bizodalma töretlen volt. Elsőre mélyet szippantott. Azt mondják, az első szippantás meghatározza az egész élményérzetet. Ha megfelelően gyújtotta meg a szivart, felejtethetlen örömeiket nyújthat mindjárt az elején, de ellenkező esetben olyan erős utóízt hagy maga után, ami végigkíséri az egész órát. Ámulatbaejtő, hogy egy szemvillanás alatt eldől az egész! Vagy ha nem dől is el, de meghatározó jelentősége van mindjárt az első pillanatnak az egész órára nézve. Az első élmény, az első benyomás determinálhatja magát a létezését és ennek tartalmát, minőségét, dönt-het az értelméről, a miértekről, anélkül, hogy ezt az adott időben bárki is felfogná.

Mélyet szippantott tehát, kicsit mohón is talán a kezdeti izgalomtól felfokozott állapotban, az édes várakozástól megmámorosodva, úgy kapta be a szivart, mint szom-

jas csecsemő az étellel teli mellbimbót, és szívta, szívta, amíg el nem telt vele egészen. Hagyta, hogy végigjárja nyelvét, szájpadrását a füst, sokáig benntartotta, majd lassan kifújta. Jó íze volt. Talán csak a végén érzett valamiféle kesernyés utóíz. Biztos a mohóság miatt, gondolta, de nem bántotta túlzottan, kiitta azt is, bizodalma megerősítést nyert, teljes lelkéből kívánta az előtte álló egy órát. Hitte, hogy tartalmas lesz, épp addig fog tartani, amíg érdemes. Óvatosan pőfékelt, próbálgatta a szivar erejét, fűrészte titkait, csodálta büszke fejét, mely vidáman izzott a szűrt napfényben. Gondolkodott, régi emlékképek villantak fel szeme előtt, olyan messziről jöttek, hogy talán nem is voltak igazak. Jó vastagon rajta hagyta a hamut a szivarvégen, ez a fajta szerette, ha beburkolják, nem azért, mintha szemérmes lett volna, pusztán jobban égett, ha nyugalom volt körülötte. Ő sem volt szemérmes, szerette az életet, szeme elevenen csillogott, nem úgy nézett ki, mint akit spirituszban tartanak. Ismét jókorát szívott a bagóból, felhevült tőle, már egy kicsit pikánsabb ízt érzett, de kedvére valót.

Egyre jobban belemelegedett a dologba, erőteljesen fújta ki a sötét színű füstöt. Nem esett nehezeére egyszerre mélyen, szenvedélyesen, kitartóan, alázattal, szemtelenül, öntelten és könnyedén, mégis áhítattal szívnia szivarját. Már a feléhez közeledett, vitte az áramlat, sodródott vele. A gomolygó füstben felfedezni vélte a szépséget, a formát, a szeretetet, a szerelmet, amikben hitt, mohón habzsolta a szivar minden ízét, rávetette magát, kiszorította belőle minden erejét, majd játszott vele, kényeztette, nézegette lágy, barátságos formáit, vagy, ha kedve úgy hozta, elhanyagolta, és másról ábrándozott. Egyszer majdnem kialudt a parázs a szivar végéből, de nem nyugtalankodott. Utánagyújtott a rézveretben káprázó öngyújtójával, és a bagó vidáman égett tovább, fittyet hányva minden veszélynek.

Beindult a szivar, szinte magától izzott, néha kellett csak figyelnie rá, meg volt elégedve vele, feltöltődött energiáival. Kellemesen meleg szürkületben fürdetve arcát, nevető szemével a tavat pásztázta. Jó hangulatban pőfékelt, a bagót jobb kezében tartva, megnyerő látványt nyújtott, még rozoga fakarú székén is. Napégette kézfeje és ujjai szinte egybeforrnak a dohánylevelek mély színárnyalataival, jól állt kezében a tömzsi portéka. Úgy tűnt, még jó ideig kitart ez a szakasza az élvezetnek, alig érzékelte, hogy a fák homályos árnyalatai egyre sötétebbe fordulnak, a tó nemrég elfogyó aranyhídján már a fáradt hullámok halvány ezüstkoronái látszanak.

A szivar is zsugorodott, kávébarna teste megpuhult, kezdetben feszes kreol bőre gyöngé ráncokat eresztett, a vége már nem volt teljesen száraz, ajka nyomán vékonyan megnedvesedett. Lassan megvetette ágyát a mulandóságnak. Kábulat ragadta magával, kívánta, hogy jelenlegi állapota sokáig tartson, ritkábban szippantott, de akkor jó mélyeket, próbálta a szivar idejét elnyújtani, ameddig csak lehet, szembeszállni a véges idővel, illúzióknak élni tovább és tovább. Amit elért, már önmagában nem volt csekélység, élvezett egy órát, kiszívta a szivar minden nedűjét, és ez csak keveseknek sikerül. Erre a gondolatra megnyugodott. A szivar egyre melegebb lett, füstje egyre csípősebb, szépen barázdált arcát, mint a szántóföldet egy-egy felfakadó sós ízű könnycsepp öntözte. Magába fogadta a maduroszínű csutka utolsó leheleteit, a lágy dohánylevelek közül kiáradó nehéz bagófüstöt, a szájüregét kitöltő erős ízt, alsó ajkán a borítólevelek érintését, a felhalmozódó nyálát a nyelve alatt. Köpött egyet, hátradőlt a karosszékben, derűsen tekintett a sűrű fekete fényű levegőbe, gondolkozott, és várt. A csokoládébarna csonk tovább olvadt ujjai között.

Végül letette a barna szivarvéget, nem nyomta el, hisz ez a feladat más hatalmakra tartozott. Feltápáskodott nyikorgó karosszékéből. Nehéz sötétség telepedett a tóra,

amely folyamatosan árasztotta magából a fülledt meleget. Mélyet lélegzett, eléggé megszédült a szivartól, de jólesett a bizonytalanság. A jó szivar megszédíti az embert, gondolta magában, megtántorodott, megtámaszkodott a székhátlájában, csöndes lassúság uralta most már egész lelkét, lassan mozgatta fejét, végtagjait, keze feje remegett, kicsit verejtékezett a homloka, a szivarfüst a nyálkahártyákon keresztül bekerült a vérkeringésébe, eltömte a vérereket és egyéb csatornákat – amelyek az életszellemekeket közvetítették teste különböző részeibe –, érszűkületet okozva ezzel. Élvezte ezt a szédülést, ezt a gyöngeséget, a nyugalmat, az ürességet, a magányt, az észlelés tompultságát, a narkózist, elméje felszabadult, könnyűnek érezte magát a nehéz éjszakában. Beljebb csoszogott a teraszról, még egyszer visszanezett a kávészínű csonkra, halványan parázslott még, izzó fénye fel-felvillant a feketeségben. Az ajtót nyitva hagyta maga mögött, látta, amint egy heveny szellő meglengeti az ajtóra ráboruló gyér szövésű csipkefüggönyt, kellemes fuvallatot hozva a fullasztóan sűrű éjszakába.

Belenézett sárgásan foncsorozott kis tükrébe, vizenyős tekintete homályosnak látszott. Felakasztotta helyére a vékony damilszállal, a tükör himbálózott egy ideig, majd megállt. Elhagyta a fürdőszobát, ágya felé fordította tekintetét, amely már meg volt vetve. Lassan vetkőzni kezdett, meg-megimbolyodott közben, bódultan hajlogatva fektette a kis sámlira egymás után levetett ruhadarabjait. Megreccsent alatta az ágy, ahogy belefeküdt, magára húzta a takarót, a jobb oldalára fordult. A kis ház beleolvadt az éjszakába, az enyhe fuvallatok lassan kioltották a szivarvéget. Meztelen testét magába szívta a körülötte örvénylő sötétség.

Aczél Géza

KOCSONYA

egyszer egy házaspár mesélte közeledve a zöld alkonyathoz nagyon boldogok – ők ugyanis sosem zabálnak hótudogot csak tiszta illatos húsokat melyeken még serceg a saft s hogy a harmónia teljesebb legyen sosem nyelnek ugyanazt egyikük esküszik a csontmellékire hol bő zamattal foszlik a fölpuhult izom míg a mulandóság fehér köveivel küzd a száj a másik a bőrös puháját szerette a pirult anyag alatt lazán zsírból kiforduló kötőszövetet amint ízét lassan serpenyőbe adja majd fűszerektől s a süléstől földúsulva csöndben visszakapja hogy derék leletként a nyelvhegy és szájjpadlás közé omoljon így aztán mohó sandítások nélkül fogy el félsonka malac és kacsa vackán marad emberben az állat reflexből nem les hogy szerette tányérra emelt vaskos porciója nem a tálból régen kiszúrt szelet-e milyen jó néha a kocsonyáról is ezt hallani kinek hús kinek a leve oszlik is gyorsan ezek után a kultúrhistoriának ez a furcsa eledele ha valahol itt fontos az első szándék a variációkban el ne vessz egy hamvas mellső csülök és négy hosszába vágott kaparó